

SINTEZA FINALĂ
a obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor)
la proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative
(perfectionarea mecanismului de recuperare a cheltuielilor pentru asistența juridică garantată de stat)

Participantul la avizare/consulfare publică	Nr.	Conținutul obiecției/proponerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat	1.	Lipsă de obiecții și/sau propuneri (recomandări)	-
Ministerul Finanțelor	2.	Lipsă de obiecții și/sau propuneri (recomandări)	-
Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	3.	Lipsa de obiecții și/sau propuneri (recomandări)	-
Uniunea Avocaților din Republica Moldova	4.	<p>La art. II din proiect, considerăm improprie obligarea avocaților să exercite competențe de ordin administrativ, precum ar fi operațiunea administrativă de comunicare a actelor administrative (<i>înmînarea destinarului a deciziei privind recuperarea cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat și întocmirea procesului-verbal privind constatarea refuzului de a primi decizia dată</i>).</p> <p>Conceptual considerăm că, impunerea în sarcina avocaților a unor atribuții care țin de activitatea administrativă poate aduce atingere libertății și independenței profesiei de avocat. Avocatului nu se poate afla în raporturi de subordonare față de autoritatea administrativă și răspunde doar pentru calitatea serviciilor de asistență juridică oferite clientului și are</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Obligația înmînării deciziei de către avocatul care a acordat persoanei vizate asistență juridică garantată de stat se exclude. Astfel, art. 23¹ alin. (1) lit. b) este revizuit.</p>

obligăți față de client, căruia îi datorează loialitate, diligență profesională și confidențialitate.

De asemenea, proiectul nu ține cont de faptul că, avocatul care anterior a acordat asistență juridică garantată de stat persoanei în privința căreia a fost decisă recuperarea cheltuielilor pentru asistență juridică garantată de stat, să fie suspendat fie să nu fie inclus în Lista avocaților cu drept de exercitare la momentul în care este necesară înmînarea deciziei prin intermediul acestuia. În acest caz, dispoziția lit. b) alin. (1) art. 23¹ al art. II devine inaplicabilă, or nu există pînghii legale pentru a obliga un astfel de avocat să execute decizia coordonatorului oficiului teritorial pentru asistență juridică garantată de stat. Avînd în vedere libertatea și independența profesiei de avocat, precum și lipsa unor raporturi administrative de subordonare față de oficiul teritorial de asistență juridică garantată de stat, asigurarea executării deciziilor lit. b) alin. (1) art. 23¹ al art. II de către avocați nu poate face obiectul măsurilor coercitive de stat, care de altfel în mod firesc nici nu există.

Se va ține cont de faptul că art. 99 al Codului administrativ menționează că, notificarea efectuată prin act de recunoaștere a recepționării (înmînarea personală a actului de către avocat) se efectuează de către autoritatea publică. Astfel, norma juridică în cauză stipulează că, în cazul notificării înscrisului de către autoritatea publică, persoana care efectuează notificarea îi înmînează înscrisul, într-un plic închis, persoanei care urmează să fie notificată. Aceasta din urmă semnează un act de recunoaștere a recepționării vizat cu data înmînării înscrisului. Persoana care efectuează notificarea menționează data notificării pe plicul de înminat.

De asemenea, norma juridică în cauză, specifică la alin. (2) că, autoritatea publică poate încredința efectuarea notificării propriilor colaboratori sau

	<p>colaboratorilor altor autorități publice. Normele juridice în cauză au la bază asumarea răspunderii autorității publice pentru fapta prepusului său, în situația în care notificarea a fost efectuată cu încălcarea prevederilor obligatorii de notificare, ceea ce nu poate fi aplicabil și pentru cazul în care avocatul va fi obligat să efectueze notificarea și să asigure întocmirea și semnarea actului de recunoaștere a recepționării, efectuarea mențiunilor corespunzătoare pe plicul înmănat și, după caz, efectuarea mențiunilor corespunzătoare în dosarul administrativ. În măsura în care nu există reglementări precise cu privire la distribuirea atribuțiilor și responsabilităților care revin și pentru care răspunde avocatul în legătură cu obligația acestuia de a înmîna personal actul administrativ, și cele ale autorității publice, norma juridică propusă de autori riscă să genereze mai multe litigii.</p> <p>În aceste condiții, instituirea unor noi proceduri de notificare a actelor administrative, altele decît cele prevăzute de legea administrativă în vigoare, nu poate avea loc decît în măsura în care acest lucru este necesar într-un stat democratic, este în măsură să atingă obiectivele propuse și este proporțional. În speță, considerăm că noul mecanism propus nu este nici necesar, nici nu se justifică în mod rezonabil, din care motiv optăm pentru aplicarea în continuare a procedurilor administrative de notificare reglementate de legea administrativă în vigoare, care sunt în măsură să asigure notificarea eficientă a actelor administrative.</p>	
5.	<p>Pe de altă parte, deși la alin. (3) art. 23¹ al art. II din proiect se menționează că refuzul de a primi decizia nu împiedică efectuarea „acțiunilor ulterioare”, totuși proiectul nu ține cont de faptul că, în astfel de cazuri art. 106 al Codului administrativ obligă efectuarea unei mențiuni despre notificare și despre circumstanțele</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Articolul 23¹ din <i>Legea nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat</i> instituie reglementări speciale cu privire la modalitatea de comunicare a deciziilor privind recuperarea cheltuielilor pentru asistența juridică garantată de stat, în raport cu prevederile generale din <i>Codul administrativ</i>. Aceste</p>

refuzului primirii în dosarul administrativ al autorităţii publice.

Totodată, formularea textului lit. b) alin. (1) art. 23¹ al art. II din proiect limitează aplicarea dispoziţiilor Capitolului V, Titlul II al Cărţii a doua a Codului administrativ cu privire la comunicarea în cadrul procedurii administrative.

Astfel, cuvintele „înminează personal” fac inaplicabile procedurile de notificare prevăzute de legea administrativă, şi anume cele privind notificarea în cazul refuzului de primire, notificarea de substituire prin introducerea în cutia poştală sau prin depunerea la oficiul poştal.

Urmare celor expuse *supra*, propunem excluderea din proiect a dispoziţiilor lit. b) alin. (1) art. 23¹ al art. II.

Cu referire la alin. (2) şi (3) art. 23¹ al art. II din proiect, aceasta dublează dispoziţiile art. 103 din Codul administrativ, potrivit cărora: „Dacă persoana care urmează a fi notificată nu este găsită în locuinţa sa, în spaţiile sale de activitate sau într-o instituţie comunitară în care locuieşte, înscrisul poate fi notificat:

a) în locuinţa acesteia – unui membru matur de familie, unei persoane care lucrează pentru familie sau unei persoane mature care locuieşte permanent acolo;

b) în spaţiile de activitate ale acesteia – unei persoane angajate acolo;

c) în instituţia comunitară în care locuieşte – conducătorului instituţiei sau unui reprezentant împuternicit în acest sens. Prin coroborare, art. 99 al Codului administrativ reglementează în privinţa momentului în care se consideră că actul a fost înmănat şi dispune în privinţa semnării actului de recunoaştere a recepţionării, vizat cu data înmînării înscrisului, şi nu este necesară operarea cu alte noţiuni juridice precum „aviz de primire”. Totodată, dispoziţiile art. 103 ale Codului

reglementări sunt similare cu prevederile de la art. 129¹ din *Codul fiscal*.

Astfel, în speţă este incident principiul *lex specialis derogat legi generali*, consacrat în art. 5 alin. (3) din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*.

	<p>administrativ, coroborate cu art. 99 și alte norme juridice ale Codului administrativ, se disting printr-o expunere clară și sistemică a procedurilor privind comunicarea actelor administrative, ceea ce determină caracterul superfluu al altor norme de drept administrativ privind comunicarea.</p> <p>Prin urmare, propunem excluderea din proiect a alin. (2) și (3) art. 23¹ al art. II, or dublarea reprezintă o practică defectuoasă și afectează claritatea, previzibilitatea și stabilitatea normelor juridice.</p>	
6.	<p>Adițional, la subiectul comunicării deciziilor coordonatorului oficiului teritorial de asistență juridică garantată de stat privind recuperarea cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat, propunem înlocuirea prin intermediul unei norme legale a unui mecanism juridic prin care fiecare beneficiar de asistență juridică garantată de stat să comunice adresa de corespondență actuală, dacă este alta decât domiciliul valabil și, după caz, adresa de poștă electronică pentru comunicare cu oficiul teritorial. În aceste condiții, prima modalitate de comunicare a actelor administrative, indicată la lit. a) alin. (1) art. 23¹ al art. II din proiect, considerăm a fi suficientă pentru realizarea scopului normei juridice – confirmarea notificării actului administrativ.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Este improprie reglementarea acestor aspecte la nivel legislativ. Datele de contact care trebuie să fie comunicate de către beneficiar urmează a fi prevăzute în modelul cererii de acordare a asistenței juridice calificate, aprobat de Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat în temeiul art. 25 alin. (2) din <i>Legea nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat.</i></p>
7.	<p>În privința comunicării actelor administrative prin „publicitate”, considerăm că premisele aplicării acestei modalități de comunicare nu sunt clare, or, în eventualitatea unui litigiu, sarcina probațiunii cu privire la imposibilitatea comunicării revine autorității publice, conform alin. (2) art. 93 Cod administrativ. Se va reține că, Codul administrativ admite recurgerea la comunicarea publică doar în cazul în care nu se cunoaște locul de aflare a destinatarului, caz care poate fi exclus în privința beneficiarilor de asistență juridică garantată de</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>A se vedea comentariile de la pct. 5 din prezentul tabel.</p>

	<p>stat, despre domiciliul cărora oficiul teritorial deține date în legătură cu examinarea anterioară a cererilor de asistență juridică. În principiu, modalitățile de comunicare prevăzute de Codul administrativ exclud imposibilitatea notificării în condițiile în care este cunoscut domiciliul persoanei, or refuzul primirii de către destinatar, de către persoanele specificate la art. 103 Cod administrativ, depunerea înscrisului în cutia poștală, la oficiul poștal cu atașarea la ușă a înștiințării scrise, se consideră notificare valabil efectuată odată cu refuzul primirii, introducerea în cutia poștală, odată cu atașarea înștiințării scrise (art. 99-105 Cod administrativ). În orice caz, este posibilă notificarea prin poștă cu scrisoare recomandată, conform art. 109 Cod administrativ.</p> <p>Prin urmare, propunem excluderea alin. (4) și lit. c) alin. (5) art. 23¹ al art. II din proiect, or nu este rezonabil să ne așteptăm că beneficiarii vizajă urmăresc pagina-web oficială a Consiliului și vizitează sediul oficiului teritorial, prin care fapt există riscul îngrijirii dreptului acestora la executare benevolă prevăzută la alin. (5) art. 23¹ al art. II din proiect.</p>	
8.	<p>La art. III din proiect propunem substituirea cuvintelor „Modificările prevăzute în prezenta lege” cu cuvintele „Prezenta lege”.</p>	<p>Se acceptă Modificările au fost operate.</p>
<p>Ministerul Afacerilor Interne</p>	<p>9.</p> <p>I. La art. 19 alin. (1) se consideră oportun de introdus o nouă literă cu următorul conținut:</p> <p><i>„d¹) au nevoie de asistență juridică în cauzele penale în baza cerinței legale, în alte cazuri decât cele prevăzute în art. 20, însă refuză să plătească pentru acest serviciu cu toate că dispun de suficiente mijloace.”</i></p> <p>Astfel, prin aplicarea acestor prevederi, se va reuși să se asigure respectarea dreptului la apărare a persoanei, consfințit în art. 26 din Constituție, implicit să se excludă perpetuarea realizării acțiunilor procesuale care potrivit cerințelor legale trebuie să fie efectuate obligatoriu în</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Prevederile propuse depășesc obiectul de reglementare al prezentului proiect de lege. Or, după cum este expus în nota informativă, proiectul are drept scop, în exclusivitate, dezvoltarea și perfecționarea mecanismului de recuperare a cheltuielilor pentru asistența juridică garantată de stat, în corespundere cu acțiunea 1.4.4. c) din <i>Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025</i>, aprobat prin <i>Legea nr. 211/2021</i>.</p>

	<p>prezența apărătorului (drept exemplu, comunicarea ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuț; audierea bănuțului, punerea sub învinuire, audierea învinuțului etc.), în alte cazuri decât cele prevăzute în art. 20, dar bănuțul/invinuțului, în pofida posibilităților financiare, refuză să își angajeze un avocat pe cont propriu;</p> <p>2. la art. 20, completarea cu alineatul: <i>„(2) În cazul prevăzut la art. 19 alin. (1) lit. a’), se acordă asistență juridică calificată, iar cheltuielile se vor recupera în conformitate cu prevederile art. 23’).”</i></p> <p>3. la art. 23¹ alin. (1) după cuvintele, <i>„În cazurile prevăzute la art.”</i> se propune completarea cu textul <i>„19 alin. (1) lit. a’),”</i>;</p> <p>4. la art. 24 alin. (1) lit. d) după cuvintele <i>„cu excepția”</i> se completează cu textul <i>„cazului prevăzut la art. 19 alin. (1) lit. a1) și a’);”</i>;</p> <p>5. la art. 26 alin. (3) după textul <i>„art. 19 alin. (1) lit.”</i> de completat cu litera <i>„a’),”</i>.</p> <p>Prin urmare, aceste propuneri nu au fost examinate concomitent cu proiectul specificat, în scopul soluționării dificultăților ofițerilor de urmărire penală în vederea executării acțiunilor de urmărire penală ce se impun, în cadrul cauzelor penale.</p> <p>Mai mult, precizările autorului expuse în tabelul de sinteză și obiecții, se referă la soluționarea deficiențelor invocate, prin intermediul proiectului consolidat cu privire la modificarea Codului de procedură penală, însă propunerile înaintate de către MAI, sunt concret țintite asupra amendamentelor cu privire la modificarea Legii nr. 198/2007 cu privire la asistența garantată de stat.</p> <p>În contextul celor expuse, se reiterează asupra necesității examinării propunerilor și recomandărilor expuse, în cadrul proiectului supus examinării, pentru evitarea inițierii unui nou proiect, cu privire la</p>	<p>Atragem atenția că prevederile propuse abordează o altă problemă – mai complexă – care necesită o analiză separată și care se referă la cazurile de acordare a asistenței juridice calificate.</p> <p>Accentuăm, în mod repetat, că problematica respectivă nu este determinată de reglementările Legii nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat, ci de prevederile deficiente și lacunare de la art. 17, 69, 70, 71, 322 și 351 din Codul de procedură penală.</p> <p>Astfel, reiterăm că problematica invocată va fi remediată plenar prin intermediul proiectului consolidat de modificare al Codului de procedură penală, care va introduce modificări, <i>inter alia</i>, în articolele menționate <i>supra</i>.</p>
--	--	---

modificarea Legii cu nr.198/2007 cu privire la asistența garantată de stat.

Respectiv, se recomandă ajustarea proiectului vizat cu următorul cuprins:

„Art. II. – Legea nr. 198/2007 privind asistența juridică garantată de stat (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 157-160, art. 614) se modifică după cum urmează:

1. La art. 19 alin. (1) se completează cu:

„a¹) *cu nevoie de asistență juridică în cauzele penale în baza cerinței legale, în alte cazuri decât cele prevăzute în art. 20, însă refuză să plătească pentru acest serviciu cu toate că dispun de suficiente mijloace.*”

2. Articolul 20 se completează cu alineatul:

„(2) *În cazul prevăzut la art. 19 alin. (1) lit. a1), se acordă asistență juridică calificată, iar cheltuielile se vor recupera în conformitate cu prevederile art. 23¹.*”

3. Articolul 23¹ va avea următorul cuprins:

„(1) *În cazurile prevăzute la art. 19 alin. (1) lit. a¹), 22 și 23, coordonatorul oficiului teritorial emite o decizie privind recuperarea cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat, care:*

a) *se transmite destinatarului prin poștă cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire sau prin orice alt mijloc care să asigure confirmarea primirii acesteia (e-mail, telegramă, fax, etc.);*

b) *se înmânează personal destinatarului sau altor persoane indicate la alin. (2) de către avocatul care a acordat persoanei vizate asistență juridică garantată de stat.*

(2) *În cazul absenței destinatarului, decizia se înmânează unui membru adult al familiei lui, rudelor, afinelor acestuia sau unei persoane care locuiește cu destinatarul, pentru a fi transmise acestuia. Persoana care a primit decizia este responsabilă de transmiterea*

sau de comunicarea ei neîntârziată destinatarului și răspunde pentru prejudiciile cauzate prin necomunicarea sau prin comunicarea tardivă a deciziei. Decizia se consideră înmănată destinatarului la data indicată în avizul de primire.

(3) Destinatarul sau persoana care a primit decizia pentru a fi transmisă, semnează și restituie avizul de primire. Refuzul de a primi decizia nu împiedică efectuarea acțiunilor ulterioare, prevăzute la alin. (4)-(6).

(4) În cazul în care comunicarea deciziei conform alin. (1)-(3) nu a fost posibilă, aceasta va fi comunicată prin publicitate, care se efectuează prin afișarea concomitentă, la sediul oficiului teritorial emitent și pe pagina web oficială a Consiliului, a anunțului în care se menționează că a fost emisă decizia privind recuperarea cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat pe numele destinatarului. Decizia se consideră a fi comunicată după expirarea a 15 zile de la data afișării anunțului.

(5) Persoana vizată în decizie achită suma datorată în bugetul de stat și prezintă oficiului teritorial dovada achitării acesteia, în termen de 30 de zile de la data: a) indicată în avizul de primire; b) confirmării transmiterii deciziei; c) comunicării deciziei prin publicitate.

(6) După expirarea termenului de 30 zile prevăzut la alin. (5), prestația bănească datorată în baza deciziei este scadentă și, în cazul în care nu a fost achitată benevol, se execută în conformitate cu Regulamentul privind procedura de executare a creanțelor bănești bazate pe dispoziții de drept public, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 618/2019.

(7) Decizia prevăzută la alin. (1) poate fi contestată direct în instanța de judecată, conform Codului administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018".

		<p>4. La art. 24 alin. (1) lit. d) după cuvintele „cu excepția” se completează cu textul „cazului prevăzut la art. 19 alin. (1) lit. a) și a’);”;</p> <p>5. La art. 26 alin. (3) după textul „art. 19 alin. (1) lit.” de completat cu litera „a’);”.</p>	
<p>Centrul Național Anticorupție</p>	<p>10.</p>	<p>Proiectul respectă rigorile de transparență impuse de <i>Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional</i>, autorul a asigurat informarea publicului despre inițierea elaborării proiectului de decizie, precum și consultarea publică a acestuia.</p> <p>Prevederile proiectului corespund scopului declarat de către autor în nota informativă și acesta este în conformitate cu interesul public.</p> <p>În normele formulate prin proiectul supus expertizei anticorupție n-au fost identificați careva factori și riscuri de corupție.</p>	<p>-</p>

Ministru

Sergiu LITVINENCO